

Näyttötutkinnon perusteet

**VALMENTAJAN
AMMATTITUTKINTO
2007**



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Dno 15/011/2006
MÄÄRÄYS Velvoittavana
noudatettava
Päivämäärä 8.12.2006
Voimassaoloaika
1.1.2007 alkaen toistaiseksi
Säännökset, joihin toimivalta
määräyksen antamiseen perustuu
L 631/1998 13 § 2 mom

VALMENTAJAN AMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallitus on päättänyt valmentajan ammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.1.2007 lukien toistaiseksi.

Tutkintoon tai sen osaan valmistavan koulutuksen järjestäjän on laadittava ja hyväksyttävä koulutusta varten opetussuunnitelma noudattaen, mitä näissä tutkinnon perusteissa on määrätty. Ammattitaidon näytöt on järjestettävä osana valmistavaa koulutusta.

Tutkintotoimikunta, tutkinnon järjestäjä ja koulutuksen järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Pääjohtaja

Kirsi Lindroos

Ylitarkastaja

Pertti Pitkänen

SISÄLLYSLUETTELO

1	Luku	
	NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	7
	1 § Näyttötutkinnot	7
	2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus	7
	3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintasuoritusten arvioinnin yleiset perusteet	7
2	Luku	
	VALMENTAJAN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN	8
	1 § Tutkinnon osat	8
3	Luku	
	VALMENTAJAN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	9
	1 § Valmentaminen	9
	a) Ammattitaitovaatimukset	
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	13
	2 § Lajivalmentaminen	13
	a) Ammattitaitovaatimukset	
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	15
	3 § Toimintaympäristö ja kilpaileminen	16
	a) Ammattitaitovaatimukset	
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	18
Liite	Työn kuvaus	19

NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

1 § Näyttötutkinnot

Näyttötutkinnot ovat ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia. Koulutuksessa, työelämässä ja harrastuksissa hankittua osaamista käsitellään yhtenä kokonaisuutena siten, että osaaminen voidaan hyödyntää tutkinnossa vaaditun ammattitaidon näytöissä.

Näyttötutkinnot ovat rakenteeltaan modulaarisia. Ne muodostuvat työelämästä ja sen kehittymistarpeista johdetuista tehtäväkokonaisuuksista, joille on ominaista toiminnallisen ja tiedollisen perustan yhteisyys, ammattitaidon monipuolisuus sekä työprosessin hallinta ja sen tuloksellisuus. Tutkinnon osa muodostaa ammattipätevyuden osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi ja arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Näytöt järjestetään ja suoritetaan joustavasti tutkinnon osa kerrallaan. Koko tutkinnon sijasta tavoitteena voi olla myös tietyn tai tiettyjen tutkinnon osien suorittaminen.

Ammattitaitovaatimusten kuvauksen perustana on pätevyystyyppitys, jonka katsotaan parhaiten soveltuvan ammattialalle. Kuvauksessa keskitytään ammatin ydintoimintojen vaatimuksiin, toimintaprosessien hallintaan ja laaja-alaiseen ammattikäytäntöön. Vaatimukset kattavat myös työelämässä tarvittavan kielitaidon ja sosiaaliset valmiudet.

2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei muodollisesti voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin tutkintoihin valmistavan koulutuksen yhteydessä.

Valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee vahvistaa opetussuunnitelma tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutus ja siihen sisältyvät näytöt on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on järjestää näytöt osana valmistavaa koulutusta. Opiskelijan velvollisuutena on osallistua näytöihin osana opintojaan.

Ammatilliseen perustutkintoon sisältyvät yhteiset opinnot eivät ole pakollisia koulutuksessa, joka valmistaa näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon. Niiden tavoitteet tulee ottaa kuitenkin soveltuvin osin huomioon opetussuunnitelmassa ja opetuksen järjestämisessä.

3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet

Näyttöjen arviointi edellyttää järjestelmällistä aineiston keräämistä, päätöksentekoa ja dokumentointia tutkinnon suorittajan ammatillisista ja työtoimintavalmiuksista suhteessa tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammattitaitovaatimuksiin ja arvioin-

tikriteereihin. Arvioinnin painopisteen tulee olla tekemisessä ja työssä toimimisessa. Taito tai osaaminen on arvioitava pääsääntöisesti suoraan vastaavasta työtoiminnasta.

Näyttöympäristön tulee olla todellinen tai mahdollisimman realistinen. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä kuten havainnointia, haastatteluja, kyselyjä, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä sekä itse- ja ryhmäarviointia. Näytöt tulee järjestää tutkinnon osittain siten, että niissä voidaan arvioida ammatinhallinnan kannalta keskeisten tavoitteiden saavuttamista.

Arvioinnin kohteilla ilmaistaan osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota. Huomio tulee kiinnittää ydintaitoihin, työn perustana olevan tiedon hallintaan, työmenetelmien, työvälineiden ja materiaalien hallintaan sekä työprosessin hallintaan. Sekä arvioinnin kohteet että kriteerit johdetaan vastaavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteisiin liittyvät arviointikriteerit (hallitsee, osaa, ymmärtää, tietää tai tunnistaa) kuvaavat ja täsmentävät eritasoisia suorituksia. Kriteereillä ilmaistaan vaatimustaso, joka tutkinnon suorittajan tulee kunkin arvioinnin kohteen osalta täyttää.

2 Luku

VALMENTAJAN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

1 § Tutkinnon osat

Valmentajan ammattitutkinto koostuu kolmesta pakollisesta tutkinnon osasta. Nämä ovat:

VALMENTAMINEN
LAJIVALMENTAMINEN
TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA KILPAILEMINEN

Koko tutkinto on suoritettu, kun kaikki kolme tutkinnon osaa on suoritettu hyväksytysti.

VALMENTAJAN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET

1 § Valmentaminen

VALMENTAJANA KEHITYMINEN

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Valmentaja osaa analysoida ja kehittää omaa valmennustyötään.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kuvata ja perustella oman valmennusfilosofiansa ja osaa löytää siitä kehittämiskohteita • osoittaa oman valmennusfilosofiansa käytännön valmennustyössä • kerää kokonaisvaltaista palautetta valmennustyöstään • arvioi ammattitaitoaan sekä kehittää oppimispolkuaan • hankkii uutta valmennustietoa verkostoitumalla ja tuntee valmentajakoulutusjärjestelmän • käyttää tarvittaessa asiantuntijoita valmennustyössään.

URHEILIJAN KOKONAISVALTAINEN VALMENTAMINEN

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Valmentaja toteuttaa valmennusta urheilijalähtöisesti tavoitteena itseohjautuva ja omatoiminen urheilija.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ottaa huomioon urheilijan kehittymisasteen ja yksilöllisyyden sekä tukee urheilijan kasvua omatoimisuuteen ja vastuullisuuteen.
<p>Valmentaja ymmärtää urheilun moniarvoisuuden ja eettiset perusperiaatteet.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • huomioi Reilun Pelin periaatteet (liikuntajärjestöjen yhteisesti hyväksymä kuvaus hyvästä toiminnasta, 2004) valmennustyössään • tunnistaa eettiset ongelmatilanteet ja osaa arvioida erilaisten ratkaisujen vaikutuksia

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa perustella eettisesti ja moraalisesti ratkaisunsa.
Valmentaja hallitsee psyykkisen valmennuksen perusteet.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää itseluottamuksen ja itsetunnon kehittämisen merkityksen valmennuksessa • osaa suunnitella psyykkistä harjoittelua osana muuta harjoitteluprosessia • osaa arvioida ja kehittää urheilijan psyykkisiä ominaisuuksia harjoitus- ja kilpailutilanteissa • tuntee motivaatioon vaikuttavia keskeisiä tekijöitä ja käyttää niitä hyvän valmennusilmapiirin luomiseen sekä seuraa ja kehittää valmennusilmapiiriä.

VUOROVAIKUTUSTAITOT

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Valmentaja osaa työnsä edellyttämät vuorovaikutustaidot ja ymmärtää tiimityöskentelyn periaatteet.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii avoimesti, joustavasti ja kannustavasti työn vaatimissa vuorovaikutustilanteissa • huomioi valmennustiimin johtajana positiivisella tavalla kaikki tiiminsä jäsenet sekä organisoii työtehtävät tehokkaalla tavalla • suhtautuu tiimin jäsenenä vastuullisesti ja aktiivisesti omiin tehtäviinsä • osaa sosio-emotionaalisia taitoja valmennustyössä.
Valmentaja osaa kehittää omaa itsetuntemustaan.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja arvioi omaa sosiaalista ja tunnekäyttäytymistään.
Valmentaja osaa opettamisen ja oppimisen perusteet.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa erilaisia tapoja oppia ja osaa arvioida oppimistuloksia • käyttää tarvittaessa eri opetusmenetelmiä.

KUORMITTUMINEN JA PALAUTUMINEN

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Valmentaja hallitsee elimistön rakenteen ja toiminnan perusteet kuormitus- ja palautumistilanteessa sekä tietää olosuhteiden vaikutuksen.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • soveltaa tietoa elimistön toiminnasta kuormitus- ja palautumistilanteessa • ottaa olosuhteet huomioon harjoittelun suunnittelussa ja toteuttamisessa.
<p>Valmentaja osaa kuormittumiseen, palautumiseen ja kehittävään harjoitteluun liittyvät tekijät.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • huomioi kuormittumisen ja palautumisen yleiset perusteet ja menetelmät harjoitussuunnitelmassa • osaa määritellä harjoittelun fyysiset vaikutukset ja johtaa siitä oikeaan tukiharjoitteluun • ottaa yksilölliset tekijät huomioon valmennuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

FYYSIS-MOTORISTEN OMINAISUUKSIEN KEHITTÄMINEN

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Valmentaja ymmärtää motorisen kehittymisen vaiheet ja osaa hyödyntää herkkyykskausia.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa ottaa huomioon motorisen kehittymisen vaiheet ja herkkyykskaudet harjoittelussa sekä harjoitus-suunnitelmassa.
<p>Valmentaja ymmärtää motorisen oppimisen vaiheet ja taidon osa-alueet.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa ottaa huomioon motorisen oppimisen vaiheet taidon opettamisessa • osaa rakentaa ja toteuttaa harjoituksia, joissa tietoisesti kehitetään yleistaidon eri osa-alueita.
<p>Valmentaja hallitsee perusominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) eri lajit ja niiden kehittämisen perusteet.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee kunkin perusominaisuuden kehittämiseen soveltuvat harjoitusmenetelmät • osaa suunnitella ja toteuttaa eri perusominaisuuksia kehittäviä harjoituksia.

Valmentaja osaa tarvittavien perusominaisuusharjoitteiden suoritustekniikoiden opettamisen.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> osaa painottaa ja perustella suoritus- tekniikan ydinkohdat opettamis- tai kehittämistilanteissa.
---	--

RAVITSEMUKSEN JA TERVEYDENHUOLLON PERUSTEET

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Valmentaja tuntee ravitsemuksen perusteet ja osaa opastaa urheilijaa ravitsemukseen liittyvissä perusasioissa sekä toimia oikein ravitsemukseen liittyvissä häiriötilanteissa.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> tuntee urheilijan terveyttä tukevan ravitsemuksen periaatteet ja osaa soveltaa niitä valmennustyössä osaa tarvittaessa käyttää ravitsemus- asiantuntijoiden palveluita tunnistaa syömishäiriöiden oireita ja osaa tarvittaessa auttaa hoitoon hakeutumisessa.
Valmentaja tuntee terveyteen vaikut- tavat asiat ja ensiavun perusteet sekä osaa antaa ensiapua ja hoito-ohjeita yleisimpiin urheiluvammoihin.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> ottaa huomioon terveyteen vaikut- tavat tekijät harjoittelussa osaa käyttää korvaavaa harjoittelua tunnistaa urheilijan yllä- asitustilan oireita ja tietää yllä- asitustilaan johtavia tekijöitä osaa elvyttää ja hallitsee ensiapu- taidot yleisimmissä urheilu- vammoissa.

TYÖKYVYN YLLÄPITO

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Valmentaja hallitsee omaa työskente- lyään sekä osaa välttää työuupumusta ja kehittää itseään.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> tiedostaa oman työkuormituksensa rajat ja osaa huolehtia fyysisestä ja henkisestä työkyvystään osaa suhteuttaa työnsä vaatimukset henkilökohtaisen elämän vaati- muksiin kehittää aktiivisesti omaa elämän- hallintaansa ja ajankäyttöään hallitsee valmentajan työsuhteeseen liittyvät säädökset ja sopimukset sekä osaa toimia niiden mukaisesti.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset todetaan aidossa työympäristössä normaalin valmennustoiminnan yhteydessä. Näyttönä voi toimia esimerkiksi prosessi, jossa valmentaja analysoi kokonaisvaltaisesti urheilijan tai joukkueen lähtötason ja laatii perusominaisuuksien kehittämissuunnitelman, jonka hän toteuttaa ja arvioi.

Näyttöä täydennetään tarvittaessa kirjallisten esitysten, urheilijoilta ja/tai valmentajilta saatujen palautteiden sekä keskustelujen avulla. Näyttöihin liittyvissä keskusteluissa kiinnitetään erityisesti huomiota asioiden perusteluihin. Näyttöjä suoritetaan niin monta, että tutkinnon suorittajan ammattitaito voidaan luotettavasti arvioida kaikkien ammattitaitovaatimusten osalta.

2 § Lajivalmentaminen

LAJITUNTEMUS

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Valmentaja hallitsee laji- ja urheilija-analyysin sekä tarvittaessa myös joukkueanalyysin.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• hallitsee valmentamansa lajin vaatimukset• osaa analysoida valmentamansa urheilijan osaamisen, ominaisuudet sekä aikaisemman harjoittelun ja tehdä sen perusteella johtopäätöksiä.
Valmentaja osaa valmentamansa lajin säännöt.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• osaa lajinsa säännöt ammatillisesti riittävällä tasolla.

LAJIOMINAISUUKSIEN KEHITTÄMINEN

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Valmentaja hallitsee valmennusprosessin suunnittelun ja toteutuksen niin, että urheilijoiden lajiominaisuudet kehittyvät tavoitteiden mukaisesti.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• laatii tavoitteiden mukaisen valmennussuunnitelman• osaa toteuttaa valmennusprosessia laadittujen suunnitelmien mukaisesti niin, että urheilijat kehittyvät tavoitteiden mukaisesti• arvioi valmennusprosessin onnistumista ja tekee johtopäätöksiä valmennuksen kehittämiseksi• osaa arvioida harjoitteiden vaikutusta.

Valmentaja hallitsee valmentamansa lajin keskeiset suoritustekniikat.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • painottaa lajitaitojen opettamis- tai kehittämistilanteissa tekniikoiden ydinkohtia.
Valmentaja hallitsee lajinsa keskeisten lajitaitojen ja -tietojen opettamisen ja harjoittamisen.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa opettaa urheilijan ikä- ja kehitysvaiheeseen sopivia lajitaitoja • toteuttaa lajin kannalta oleellisia liikekehittelyjä • rakentaa monipuolisia käytännön harjoitteita, jotka edesauttavat lajitaitojen kehittymistä • puuttuu valmennustilanteissa urheilijan olennaisiin kehittämiskohteisiin ja ohjaa oppimista tuloksetkaasti • antaa riittävästi palautetta • osaa käyttää kilpailunomaisia harjoitteita.
Valmentaja hallitsee lajinsa taktiset periaatteet ja osaa opettaa niitä.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee lajin keskeiset taktiikat • osaa opettaa taktisia valmiuksia.

LAJIOMINAISUUKSIEN SEURANTA

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Valmentaja tuntee lajissaan keskeisten fyysisten ja psyykkisten ominaisuuksien testaamisen.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää testauksen merkityksen osana valmennusprosessia • tietää lajinsa tärkeimmät testaus- ja seurantamenetelmät • osaa valita tarkoituksenmukaiset arviointimenetelmät.
Valmentaja osaa suunnitella ja toteuttaa lajinsa urheilijoiden seurantaa.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia testaus- ja seuranta-suunnitelman osana valmennus-suunnitelmaa • osaa suunnitella ja toteuttaa lajinsa kannalta tärkeitä kenttätestejä sekä tulkita niiden tuloksia.

Valmentaja ymmärtää testi- ja seurantatuloksia ja osaa soveltaa niitä valmennukseen.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa tulkita lajinsa kannalta keskeisten testi- ja seurantamenetelmien tuloksia ja ottaa ne huomioon valmennuksen suunnittelussa • hallitsee päivittäisen kehittymisen seurannan.
--	---

APUVÄLINEIDEN KÄYTTÖ JA VALMENNUKSEN TUKITOIMET

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Valmentaja osaa hyödyntää lajinsa valmentautumisessa keskeisiä apuvälineitä ja tukitoimia.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tuntee lajinsa kannalta keskeiset apuvälineet ja tukitoimet sekä osaa käyttää niitä.
Valmentaja osaa hyödyntää tietotekniikkaa valmennustyössään	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää tietokonetta ja yleisiä ohjelmia • tuntee lajinsa kannalta tärkeimmät sovellukset.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset todetaan aidossa työympäristössä normaalin valmennustoiminnan yhteydessä. Näyttökokonaisuutena valmentaja laatii laji-, urheilija- ja joukkueanalyysiin perustuvan kehittämissuunnitelman, toteuttaa sen sekä arvioi valmennusprosessin onnistumista.

Näyttöä täydennetään tarvittaessa kirjallisten esitysten, urheilijoilta ja/tai valmentajilta saatujen palautteiden sekä keskustelujen avulla. Näyttöihin liittyvissä keskusteluissa kiinnitetään erityisesti huomiota asioiden perusteluihin. Näyttöjä suoritetaan niin monta, että tutkinnon suorittajan ammattitaito voidaan luotettavasti arvioida kaikkien ammattitaitovaatimusten osalta.

3 § Toimintaympäristö ja kilpaileminen

TOIMINTAYMPÄRISTÖN HALLINTA

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Valmentaja tuntee omaan valmentamiseensa liittyvän toimintaympäristön.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">tuntee suomalaisen liikunnan ja urheilun keskeiset rakenteettuntee valmentamansa lajin kansallisen valmennus-, valmentaja-, koulutus- ja kilpailujärjestelmäntunnistaa lähimmän toimintaympäristönsä.
Valmentaja osaa hahmottaa kokonaisvaltaisesti urheilijan elämän ja huomionsen valmennusprosessissa.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">osaa keskustella urheilijan kanssa tämän elämään vaikuttavista tekijöistä ja ottaa ne huomioon valmennustyössäosaa hahmottaa urheilijan elämäntilanteen, taloudelliset realiteetit ja uran.
Valmentaja osaa koordinoita ja kehittää urheilijan tukiverkoston työskentelyä.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">osaa keskustella läheisten ja tukihenkilöiden kanssa yhteisistä pelisäännöistä ja tavoitteista.
Valmentaja hallitsee taloudellisen ajattelun ja yrittäjyyden perusperiaatteet sekä osaa toimia taloudellisten ehtojen puitteissa.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">osaa omalta osaltaan laatia talousarvion ja noudattaa sitäymmärtää taloudellisen ajattelun ja yrittäjämäisen toiminnan merkityksen liikunta- ja urheilutoiminnassa.

KILPAILUTAPAHTUMAAN VALMISTAUTUMINEN

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Valmentaja osaa suunnitella ja toteuttaa viimeistelyjakson kilpailutapahtumaan.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">osaa suunnitella viimeistelyjaksonhallitsee viimeistelyharjoitteet.
Valmentaja osaa ennakoita ja suunnitella toiminnan kilpailupaikalla.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">osaa laatia kilpailujen aikaisen

	toimintasuunnitelman ja toimia joustavasti sen mukaisesti.
--	--

TAKTIIKAN LAATIMINEN

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Valmentaja osaa laatia taktiikan ja johtaa sen toteuttamista.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa huomioida muiden kilpailijoiden tai vastustajan vahvuuksia ja heikkouksia • osaa analysoida muiden kilpailijoiden tai vastustajan toimintamallit ja verrata niitä omien valmennettaviensa toimintaan • osaa havainnollistaa valmennettaville valitut toimintamallit ja rakentaa vaihtoehtoisia toimintamalleja • reagoi ja sopeuu muuttuviin tilanteisiin ja olosuhteisiin.

TOIMINTA KILPAILUTAPAHTUMASSA

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Valmentaja hallitsee valmentajan tehtävät kilpailutapahtumassa.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa työtehtävänsä ja noudattaa niitä • osaa organisoida, johtaa ja analysoida valmennus- ja huoltojoukkojen työtä • osaa optimoida urheilijan tai urheilijoiden suoritusolosuhteet niiltä osin kuin niihin voidaan vaikuttaa.
Valmentaja tuntee omat vahvuutensa ja kehittämisalueensa kilpailujen aikaisessa toiminnassa.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida oman toimintansa vaikutusta urheilijan tai joukkueen suoritukseen ja kehittää toimintansa sen mukaisesti.

TULOSTEN ANALYSOINTI JA JOHTOPÄÄTÖKSET

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Valmentaja osaa arvioida järjestelmällisesti kilpailusuoritusta.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• osaa määritellä kehittämiskohteita kilpailusuorituksen perusteella• osaa varmistaa valmennuksen nousujohteisuuden.
Valmentaja osaa määritellä toimenpiteet, joilla tulos kehittyy tai säilyy tavoitteiden mukaisena.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• osaa valita ja perustella keskeiset kehitystoimenpiteet.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset todetaan aidossa työympäristössä normaalin kilpailutoiminnan yhteydessä. Näyttökokonaisuus koostuu kilpailuun valmistautumissuunnitelmasta, tulevan vastustajan ja/tai kilpailusuorituksen analysoinnista, valmentajan toiminnasta kilpailutilanteessa, viimeistelypalaverista urheilijan tai joukkueen kanssa sekä tulosten analysoinnista ja johtopäätösten teosta.

Näyttöä täydennetään tarvittaessa kirjallisten esitysten, urheilijoilta ja/tai valmentajilta saatujen palautteiden sekä keskustelujen avulla. Näyttöihin liittyvissä keskusteluissa kiinnitetään erityisesti huomiota asioiden perusteluihin. Näyttöjä suoritetaan niin monta, että tutkinnon suorittajan ammattitaito voidaan luotettavasti arvioida kaikkien ammattitaitovaatimusten osalta.

LIITE

Työn kuvaus

Valmentajan ammattitutkinto

Valmentajan työympäristönä on pääasiallisesti kansallisen tason kilpa- ja huippu-urheilu. Valmentaja työskentelee yksilö- tai joukkuelajien valmentajana, valmennuksen suunnittelu- ja koulutustehtävissä tai yrittäjänä pääasiassa liikunta-alan yhteisöissä. Valmentajan työn tuloksellisuutta ja vastuullisuutta mitataan kilpa- ja huippu-urheilun tulosten sekä urheilua harrastavien lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen kehittymisen kautta.

Valmentaja on jatkuvassa yhteistyössä urheilijoiden ja muiden valmennuksen asiantuntijoiden kanssa, ja työ vaatii eettisesti kestäväää tapaa toimia. Niinpä ammatissa painottuvat vastuulliset vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaidot sekä valmennuksen menetelmien hallinta. Lisäksi valmentajalta edellytetään kokonaisvaltaista osaamista valmennus- ja kilpailuprosessin eri vaiheissa. Valmentajan tulee ottaa huomioon urheilijoiden yksilöllisyys valmennustyössään. Kilpailutilanteen hallinta luo jatkuvan kehittymishaasteen valmentajan toiminnalle.